

Lotta Aakko

KEVÄTTÄREN LAULU

Runoutta ja suomalaista liedmusiikkia yhdistävä konserttikokonaisuus

KEVÄTTÄREN LAULU

Runoutta ja suomalaista liedmusiikkia yhdistävä konserttikokonaisuus

Lotta Aakko
Opinnäytetyö
Kevät 2023
Musiikkipedagogi
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikkipedagogi, klassinen laulu

Tekijä: Lotta Aakko

Opinnäytetyön nimi: Kevättären laulu

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2023

Sivumäärä: 29 + 4 liitettä

Opinnäytetyöni Kevättären laulu on raportti runoutta ja suomalaista liedmusiikkia yhdistelevän konserttikokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Pysin tässä raportissa kuvaamaan kaikki projektiin liittyneet vaiheet mahdollisimman kattavasti ja selkeästi. Avaan raportissa perusteellisesti taiteellista valmistautumistyötä ja harjoitusprosessia, mutta kuvaan tarkasti myös tuotantopuoleen liittyneet vaiheet.

Tutkimuskohteenani ovat olleet tekstintulkinnan ja näyttelijäntöön harjoitteiden ja teknikoiden hyödyntäminen klassisena laulajana ja laulunopettajana. Olen kokenut omien lauluopintojeni aikana, että ilmaisun ja näyttelijäntöön opettaminen laulajille on todella vähäistä. Halusin lähetä tutkimaan, löytäisinkö näyttelijäntöön opiskelusta jotain sellaista, mikä hyödyttäisi ja auttaisi minua esiintyjänä ja vapauttaisi ilmaisuani myös klassisena laulajana. Tavoitteenani oli valmistella konserttikokonaisuus, jossa yhdistellään laulettua ja lausuttua tekstiä, jotta voin harjoitusperiodilla perehtyä niiden eroihin ja yhtenäisyyksiin.

Opinnäytetyössäni avaan harjoitusperiodilla hyödyntämiäni ja kokeilemiäni tekniikoita. Tutkimus on pohjautunut hyvin pitkälti omakohtaiseen empiiriseen tutkimukseen ja yhteistyöhön näyttelijäntöön valmentajani Monika Valkunaiten kanssa. Yhteistyömme alkoi viime syksynä, kun olin vaihto-oppilaana Liettuan musiikki ja teatteriakatemiassa Klaipedassa. Olen ollut todella tyytyväinen, että pystyimme etänä jatkamaan yhteistyötä myös Suomeen palattuani ja olen pystynyt saamaan henkilökohtaista näyttelijäntöön valmennusta tätä konserttiprojektia varten.

Kevättären laulun taiteellinen suunnittelu oli minulle suuri haaste, mutta olen oppinut prosessin aikana valtavasti. Olen kokenut yksityiskohtaisen tekstin parissa työskentelyn ja monet näyttelijäntöön harjoitteet todella hyödyllisinä myös klassisen laulajan ja musiikkipedagogin näkökulmasta. Ennen tämän projektin aloittamista ja syventymistä näyttelijäntöön opintoihin ajattelin, että tietoni näyttelemisen tekniikoista ja mahdollisuuksista ovat melko vähäiset. Viimeisen opiskeluvuoteni aikana olen oppinut, kuinka todella vähäiset omat tiedot ja taidot ovat olleet näyttelijäntöön suhteen, ja miten valtavasti teatteripuolella olisi annettavaa myös klassisille laulajille. Toivon, että opinnäytetyöni rohkaisee myös muita muusikoita ja musiikkipedagogeja poikkitaiteelliseen työskentelyyn, rohkeaan ja uteliaaseen seikkailemiseen taiteenaloja yhdistellen.

Asiasanat: suomalainen liedmusiikki, runous, näyttelijäntö, ilmaisu, tekstintulkinta, Saima Harmaja, oppimiskokemus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Program in Music Pedagogy, Classical Singing

Author: Lotta Aakko
Title of thesis: Kevättären laulu (Spring maiden's song)
Supervisor: Jouko Tötterström
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2023
Number of pages: 29 + 4 appendices

This thesis is a report of planning, producing, rehearsing, and performing a concert program called Kevättären laulu (Spring maiden's song). In the program I combined poetry from Finnish author Saima Harmaja and lied music from Finnish composers Leevi Madetoja, Toivo Kuula, and Ilmari Hannikainen. In the report I reflect this learning process and preparations I did for the concert. I worked online with acting coach Monika Valkunaite, who I got to know during my Erasmus-exchange in Lithuania.

I wanted to approach this concert program with a different point of view. I put my focus on the text analysis and acting exercises to see, what kind of result it would bring to the performances. Normally I would put less effort on acting and have my focus on the music and singing technique. My goal was to find useful acting techniques and exercises, which would also benefit classical singers and vocal coaches. I found this project very interesting and useful and performing after this kind of rehearsing period felt different: the story became the most important thing and on stage I had all the time very clear idea what I wanted to share. I was less worried about singing technical details and musical nuances. It all came to the performance naturally when the intention was clear.

I hope to encourage singers and music teachers to research also other art fields and try out different acting techniques and exercises. I found this thesis project extremely interesting and rewarding, especially as a learning process.

Keywords: Finnish lied music, poetry, acting, interpretation, text analysis, Saima Harmaja, learning experience

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TEKSTINTULKINTA JA NÄYTTELIJÄNTYÖ LAULAJAN TUKENA	8
2.1	Tekstin tulkinta ja analysointi	8
2.2	Näyttelijäntyön harjoitteet	11
2.2.1	Meisner-tekniikka	11
2.2.2	Actioning-tekniikka	11
2.2.3	Mielikuvaharjoittelu	12
3	TAITEELLINEN OSIO: KEVÄTTÄREN LAULU	14
3.1	Ideointi	14
3.2	Laulujen ja runojen valinta	15
3.3	Harjoitusprosessi	16
3.3.1	Itsenäinen työ	17
3.3.2	Työ pianistin kanssa	17
3.3.3	Työ ohjaajan ja näyttelijäntyön valmentajan kanssa	18
3.4	Tuotantoprosessi	19
3.4.1	Esityspaikkojen ja yhteistyötahojen kartoittaminen	20
3.4.2	Tapahtumien tuottaminen	21
3.4.3	Markkinointi	21
3.5	Konsertin ohjelma ja taiteellinen visio	22
4	KONSERTIN TOTEUTUS	24
4.1	Kenraaliharjoitus	24
4.2	Ensi-ilta	25
4.3	Muut esitykset	26
5	POHDINTA	28
	LÄHTEET	29
	LIITTEET	30

1 JOHDANTO

Olen aina ollut kiinnostunut laulamisen ja näyttelemisen yhdistämisestä. Oopperalaulajan työssä musiikillinen ja näyttämöllinen ilmaisu ovat keskeisimpiä työkaluja. Vuosina 2017–2019 suoritin oppisopimuskoulutuksella esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinnon Suomen Kansallisooppera- ja baletissa, missä pääsin näkemään ja perehtymään laulajien työhön ihan uudenlaisesta näkökulmasta. Suurimman osan oppisopimusopinnoistani suoritin ohjausassistenttina eli työskentelin tiiviisti ohjaajien, muiden ohjausassistenttien ja laulajien kanssa. Omien lauluopintojen parissa olen kuitenkin todennut, että näyttelemistä opetetaan laulajille aika vähän ja olen lähtenyt hakemaan lisäoppia opintojen ulkopuolelta. Osallistuminen Oulun Ylioppilasteatterin ja Teatteri Saagan tuotantoihin (2019–2023) lisäsi mielenkiintoani näyttelemistä kohtaan entisestään ja vaihto-opintojen yhteydessä minulle tarjoutui mahdollisuus opiskella puoli vuotta musiikkiteatterilinjalla Klaipeidassa Liettuan musiikki- ja teatteriakatemiassa. Musiikkiteatteriopintojen parissa pääsin tutustumaan monenlaisiin uusiin lähestymistapoihin ja harjoitteisiin, joiden avulla oli mahdollista opiskella näyttelijäntyön ja laulamisen yhdistämistä.

Aloitin musiikkipedagogin opinnot Oulussa 2019 ja hakeuduinkin heti samana syksynä mukaan Oulun ylioppilasteatterin toimintaan, koska halusin kehittää näyttämöilmaisuani ja siihen ei opintojen puitteissa juuri ollut mahdollisuuksia. Pian syntyi idea myös opinnäytetyön toteuttamisesta jonkinlaisena projektina, jossa voisin yhdistää näyttelijäntyötä ja musiikkia ja tutkia miten nuo kaksi maailmaa kohtaavat ja tukevat toisiaan. Tavoitteenani oli löytää näyttelijäntyön tekniikoista ja harjoitteista sellaisia asioita, joita myös laulajana ja laulunopettajana pystyn hyödyntämään.

Kesällä 2022 kiersimme kitaristi Jaakko Rosnellin kanssa esittämässä musiikillista monologinäytelmää Sekasointuja eri puolilla Suomea. Teoksen valmistelu oli ollut opettavainen ja silmiä avaava kokemus. Samana syksynä sain yhteydenoton Lempäälästä, missä olimme olleet esittämässä monologia ja he pyysivät minulta noin puolen tunnin mittaista teostarjousta keväällä 2023 toteutuvaan Runomaraton-tapahtumaan. Syntyi idea runoutta ja liedmusiikkia yhdistelevän konserttikokoonaisuuden toteuttamisesta. Pyysin mukaan yhteistyöhön pitkäaikaisen pianistiparini Sanna Porasen ja Teatteri Saagan. Aloin ideoimaan kokonaisuutta kevätteen ympärille, sillä tiesin, että esitykset tulisivat ajoittumaan huhti-toukokuulle. Löysin Saima Harmajalta runsaasti runomateriaalia aiheen tiimoilta ja päätin keskittyä Harmajan runoihin ja valita musiikin niin, että laulujen tekstit, runot ja pianomusiikki tukisivat toinen toisiaan. (Harmaja 1932; Harmaja 1935)

Teoksen suunnittelu alkoi jo syksyllä 2022, kun tein Lempäälän runo ja santaide ry:lle tarjouksen teoksesta Kevättären laulu. Kun he hyväksyivät teostarjoukseni osaksi kevään runomaratona tapahtumaa, alkoi tarkempi suunnittelutyö. Päätin ehdottaa projektia myös opinnäytetyöni aiheeksi, sillä teoksen parissa tarjoutui hieno mahdollisuus päästä tutkimaan näyttelijäntyön tekniikoita, tekstintulkintaa ja niiden yhdistämistä ja hyötyä klassisen laulajan ja laulunopettajan näkökulmasta.

Syksyllä 2022 olin opiskelijavaihdossa Liettuassa ja syvennyin ensimmäistä kertaa elämässäni ohjastusti näyttelijäntyön opiskeluun. Olin tehnyt Suomessa monenlaisia töitä oopperan parissa ja osallistunut sekä opiskelija- että ammattilaisproduktioihin jo lähes kymmenen vuoden ajan, joten olin ajatellut, että kokemusta myös näyttämöilmaisusta ja sen työstämisestä löytyy. Opinnot Liettuassa olivat mielenkiintoisia ja tärkeimpänä oppina huomasin, miten vähän todellisuudessa tiesinkään ja kuinka valtavasti erilaisia tekniikoita ja harjoitteita näyttelijäntyön parista löytyy. Kaikki harjoitteet eivät tietenkään sellaisenaan sovellu lauluilmaisun kehittämiseen, mutta päätin opinnäytetyöprojektin yhteydessä tutkia aihetta. Tavoitteenani oli kokeilla rohkeasti erilaisia harjoitteita ja tekniikoita ja lähestymistapoja, jotta löytäisin niiden joukosta sellaisia asioita, joita pystyn laulunopettajana ja laulajana hyödyntämään. Tärkeimpänä opettajana ja tukijana tämän opinnäytetyön harjoitusprosessissa on ollut Klaipedassa näyttelemistä ohjannut liettualainen Monika Valkunaite, joka on itse opiskellut musiikkiteatteria Lontoossa. Hänen pitämässään workshopissa (syyslukukausi 2022) perehdyimme monenlaisiin tekniikoihin, joita olen sitten itse soveltanut klassisen musiikin parissa. Sujuva yhteistyö myös etäyhteydellä on mahdollistanut Kevättären laulun harjoittamisen ja runouden ja tekstintulkintaan perehtymisen talven ja kevään aikana.

Toivon, että opinnäytetyöni rohkaisisi myös muita laulajia ja laulunopettajia ottamaan näyttelijäntyön tekniikoita ja tekstintulkintaa aktiivisemmin osaksi lauluilmaisun kehittämistä. Laulutekniikan ohella ilmaisun ja näyttelijäntyön parissa on paljon sellaista, mitä voisimme laajemmin hyödyntää. Lisäksi rohkaisen kokeilemaan uusia tapoja lähestyä työstettävää materiaalia. Itse olen kokenut sen todella virkistävänä ja vapauttavana. Lausutun ja laulettuun runouden yhdistäminen toimivaksi kokonaisuudeksi on ehdottomasti ollut suuri haaste, mutta myös mielenkiintoinen matka keväisen runouden ja liedmusiikin parissa.

2 TEKSTINTULKINTA JA NÄYTTELIJÄNTYÖ LAULAJAN TUKENA

Kun lähdin työstämään Kevättären lauluun valittua materiaalia, kohtasin ensimmäisenä haasteena runollisen tekstin, joka ei paikoitellen sellaisenaan auennut, vaan merkityksiä ja sanoja oli tutkittava tarkemmin. Jotta pystyisin kertomaan tarinaa ja välittämään tunteita ja tunnelmia, olisi ehdottoman tärkeää, että minulla itselläni olisi selkeä mielikuva siitä, mitä haluan sanoa. Runouden ja runonlausunnan parissa löysin paljon uutta, vaikka runollisia tekstejä on tullut laulettua jo noin kymmenen vuotta. Tekstintulkinnan ohella toinen keskeinen tutkimuskohde olivat näyttelijäntyönharjoitteet, joita lähdin soveltamaan ja joiden kautta halusin tuoda ilmaisuuni selkeyttä ja varmuutta. Näyttelijäntyön harjoitteet avasivat aivan uudenlaisia tapoja lähestyä liedmusiikkia. Myös kuva omasta taitelijuuudesta laajeni projektin ja erityisesti harjoitusperiodin aikana.

2.1 Tekstin tulkinta ja analysointi

Tekstintulkinta ja analysoiminen ovat laulajille tuttua puuhaa. Klassisen laulun parissa työskennellessään usein vierailta kielillä ja tekstien kääntäminen ja vieraiden kielten fonetiikan opiskelu ovat keskeisiä sisältöjä klassisen laulumusiikin opiskelijoille.

Jotta laulajan olisi mahdollista kertoa tarinaa ja välittää tunteita, hänellä on oltava tieto tekstin sisällöstä ja sen merkityksestä. Klassisen laulumusiikin tekstit ovat usein vanhoja ja mahdollisesti runomuodossa, joten merkitykset eivät välttämättä ole itsestään selviä. Tällaisissa tapauksissa laulajan on pureuduttava teksti- ja runoanalyysiin, jotta merkitys tarkentuu. Monet tekstit ovat myös tulkinnanvaraisia ja laulaja voi itse valita tekstistä ne asiat, joita haluaa korostaa.

Kevättären lauluun valitut Saima Harmajan runot olivat mielestäni hyvin kauniita ja koskettavia, ja monissa oli selkeä perusajatus. Halusin kuitenkin perehtyä runouteen syvällisemmin. Yhteistyössä valmentajani Monika Valkunaiten kanssa teimme lausuntaharjoitteita esimerkiksi Shakespearen tekstien parissa, ja hän perehdytti minut runomittoihin ja runonlausunnan erityispiirteisiin.

Maaliskuussa (3.3.2023) pidetyssä valmennussessiossa perehdyimme Valkunaiten kanssa Shakespearen sonetin nro 12 lausumiseen ja kävimme tekstiä läpi yksityiskohtaisesti. (Poetry Foundation

2023). Shakespearen käyttämä jambinen pentametri ei toteudu Saima Harmajan runoissa, sillä suomen kielessä sana- ja tavarakenne on erilainen kuin englannin kielessä. Jambiseen pentametriin tutustuminen ja Shakespearen tekstin rytmin hahmottaminen auttoi ja inspiroi minua suuresti tutustumaan tarkemmin myös Harmajan tekstien rytmikkaan ja erityispiirteisiin. Tärkein havainto olivat rytmin muutokset ja tavumäärien vaihtelu. Harmajan runot eivät ole tiukasti sidottuja mihinkään runomittaan, mutta oli todella kiinnostavaa tutkia runoja yksityiskohtaisesti ja huomioida tavumäärät tarkasti ja etsiä runoista rytmillistä logiikkaa. Osassa runoista tavumäärissä oli hyvin selkeä logiikka, mutta osassa ei. Monet runoista olivat lyhyitä ja säemääriltään selkeitä. Pidemmissä runoissa säemäärät vaihtelivat enemmän.

Esimerkkinä runo Rannalla (Harmaja 1932), jossa tavumäärät vaihtelevat viidestä tavusta kahdeksaan tavuun per säe. Vaikka säemäärät eivät noudata selkeää ehdotonta kaavaa, runossa on viehättävä rytmi, joka on helppo hahmottaa, sillä yhtä poikkeusta lukuun ottamatta joka toisessa säeessä on sama määrä tavuja.

Rannalla

lhanat vaaleat pilvet (8)

liukuvat taivaalla. (6)

Hiljaa ja lumoavasti (8)

laulaa ulappa. (5)

Aaltojen hyväilyistä (7)

hiekkä on väsynyt. (6)

Tulisit aivan hiljaa, (7)

tulisit juuri nyt – (6)

(Harmaja 1932)

Runojen rytmikan lisäksi Valkunaite perehdytti minut analysoimaan Harmajan runoista kaikki onomatopoeesit, hyperbolat, tekstin lyhennykset, alkusoinnut, vastakohtat ja korostukset. (Kielikeskus Jyväskylän yliopisto). Tekstin yksityiskohtainen läpikäyminen auttoi hahmottamaan runoja paremmin ja poimimaan niistä tärkeitä tai mielenkiintoa herättäviä yksityiskohtia. Harmajan runojen lisäksi kävin läpi myös laulujen runoja (L. Onerva, Kalle Wuokoski, Eino Leino) ja etsin niistä yksityiskohtia,

jotka auttoivat hahmottamaan ja tulkitsemaan runoja. Tällainen hyvin yksityiskohtainen tekstin analysointi ja työskentely pienten yksityiskohtien parissa ei tietenkään tarkoita sitä, että joka ikinen korostus, onomatopoeesi tai vastakohta tulisi nostaa tekstistä esiin. Se auttaa kuitenkin löytämään runoilijoiden käyttämiä keinoja ja antaa esittäjälle runsaasti vaihtoehtoja poimia yksityiskohtien joukosta ne, joita haluaa omassa esityksessään korostaa.

Yksityiskohtaisen runojen, tekstin ja äänteiden analysoinnin lisäksi hyödynsin työssäni rooli- ja kohtausanalyysin perusteita. Kohtausanalyysin tekeminen oli hieman haasteellista, sillä monet runot olivat hyvin kauniita ja kuvailevia, mutta niissä ei välttämättä ollut minkäänlaista juonta tai tavoitetta, jota olisi voinut hyödyntää näyttelijäntyön motivaattorina. Pysin kuitenkin keksimään jokaiseen kohtaukseen, lauluun ja runoon selkeän sanoman, jonka haluan välittää yleisölle. Tavoitteenani oli löytää motiivi kaikelle tekemiselle ja kertomilleni asioille. Perehdyin kohtausanalyysin perusteisiin Liettuan musiikki- ja teatteriakatemiassa syyslukukaudella 2022 ja työskennellessäni Monika Valkunaiten kanssa Lissabonissa joulukuussa 2022. Sovelsin häneltä oppimiani tietoja ja taitoja myös Kevättären laulun parissa. Hyvin tiivistetysti kohtausanalyysin ideana on helpottaa, selkeyttää ja jäsentää esiintyjän työtä.

Kohtausanalyysin kannalta tärkein kysymys näyttelijälle on tietää mikä on kohtauksen päämäärä tai tavoite (objective). Koko teoksen pohjana minulla oli yksi päämäärä (super objective) ja lisäksi kohtausten taustalla oli pienempiä ja merkitykseltään vaihtelevia tavoitteita (Scene Analysis, workshop 2022, Monika Valkunaite). Koska teksti oli hyvin runollista ja kyseessä ei ollut varsinaisesti juonellinen näytelmä, osa tavoitteista oli vaikea keksiä eivätkä ne olleet aina kovin voimakkaita tai selkeitä. Kevättären laulussa Kevättären tavoitteena (super objective) on saada luonto kukoistamaan ja linnut palaamaan Pohjolaan. Lauluilla ja runoilla on omat yksityiskohtaisemmat tavoitteensa, kuten esimerkiksi tynnyttää ja rauhoitella myrskytuuli, suojella hentoa kevään ensimmäistä versoa ja etsiä kadonnut lintuystävä.

Rooli- ja kohtausanalyysin kannalta esiintyjän olisi pystyttävä vastaamaan vähintään seuraaviin kysymyksiin kuka (olet), missä, milloin, mitä haluat saavuttaa ja miksi. Näillä kysymyksillä pääsee alkuun, mutta täydentävät kysymykset, kuten mitä tapahtuu, jos et saavuta tavoittelemaasi asiaa ja mitä on tapahtunut juuri ennen kyseistä kohtausta, auttavat syventämään näyttelijäntyötä ja tulkintaa. (Cannon & Gardner 2009.)

2.2 Näyttelijäntyyön harjoitteet

Näyttelijäntyyön harjoitteisiin olen törmännyt lauluopintojeni yhteydessä hyvin vähän. Opinnot musiikkiteatterin parissa Liettuassa ja työskentely Oulun Ylioppilasteatterin ja Teatteri Saagan kanssa, ovat kuitenkin tarjonneet minulle hienon mahdollisuuden päästä tutustumaan monenlaisiin harjoitteisiin ja tekniikoihin. Avaan tässä luvussa muutamia hyödylliseksi kokemiani tekniikoita ja harjoitteita lyhyesti. Harjoitteiden ja tekniikoiden kautta on avautunut uusi maailma, ja Kevättären laulun parissa olen päässyt kokeilemaan harjoitteiden soveltamista myös klassisen musiikin kohdalla.

2.2.1 Meisner-tekniikka

Meisner-tekniikan on kehittänyt amerikkalainen Sanford Meisner (1905–1997) ja tekniikan pohjana on totuus tai totuudellisuus (truth). Hänen työnsä perustana on kyky seurata impulsseja ja reagoida aidosti tilanteisiin ja tapahtumiin. Meisner määritteli näyttelemisen olevan kyky tai taito elää totuudellisesti annettujen kuvitteellisten olosuhteiden alla: ”Acting is the ability to live truthfully under given imaginary circumstances”. Perehdyin tekniikkaan Steven Ditmyerin ohjauksessa Lissbonissa joulukuussa 2022, kun osallistuin Meisner International 1 (Foundation) -kursseille. Se herätti minut pohtimaan näyttelemistä aivan uudelta näkökulmasta. Workshopissa keskityimme Meisnerin kehittämään repetition-harjoitukseen. Meisnerin tavoite harjoituksen kehittämisessä oli saada näyttelijät aidosti kuuntelemaan toisiaan ja keskittymään itsensä sijaan vastaanäyttelijään. Olemme sittemmin palanneet Meisnerin oppeihin opetussessioissa Monika Valkunaiten kanssa ja olen pyrkinyt Kevättären laulun parissa löytämään aitoutta ja vilpittömyyttä läsnäolooni näyttämöllä. (Ditmyer 2016.)

2.2.2 Actioning-tekniikka

Yksi runsaasti hyödyntämäni ja äärimmäisen mielenkiintoiseksi kokemani tapa harjoitella oli actioning-tekniikka, johon perehdyin ensimmäisen kerran syksyllä Monika Valkunaiten intensiivikurssilla Acting through song (syyslukukausi 2022). Metodia voi hyödyntää sekä puhutun, että laulettuun tekstin parissa, joten se tuntui mielekkäältä ja helposti lähestyttävältä myös laulettavaa ohjelmistoa ajatellen. Actioning-tekniikan ovat kehittäneet 1970-luvulla Bill Gaskill ja Max Stafford-Clark ja se

on suosittu erityisesti brittien keskuudessa. Tekniikan idea on jakaa työstämäsi teksti lyhyisiin fraaseihin tai ajatuksiin ja antaa jokaiselle fraasille joku toiminta (action), joka ilmaisee intentiotasi fraasin taustalla. Tavoitteena on pystyä sitten puhumaan (tai laulamaan) teksti niin, että jokaisella fraasilla on joku toiminta (eli tässä tapauksessa liike) joka tehdään puhuessa ja uuden fraasin alkaessa siirrytään aina seuraavaan liikkeeseen. Liike kuvaa intentiota fraasin taustalla eikä suinkaan niitä asioita, mitä tekstissä puhutaan. (Moseley 2016, 7)

Koin actioning-tekniikan hyödyllisenä runouden parissa työskennellessäni, sillä jouduin käymään läpi jokaisen fraasin ja miettimään, mikä on intentioni kyseisen säkeen taustalla. Välillä tuntui hieinan teennäiseltä keksiä pyrkimys jokaisen säkeen taustalle, mutta koska actioning-tekniikka on nimenomaan harjoite ja työskentelykeino, en jäänyt siihen liikaa kiinni, vaan pyrin ottamaan tekemisestä kaiken irti. Nautin liikkeen ja puheen yhdistämisestä ja siitä, miten intentio ja liike yhdessä toivat tekstiin aivan uusia sävyjä. Tätä kautta tekstiin löytyi uusia näkökulmia ja merkityksiä, vaikka varsinaisessa esityksessä actioning-tekniikkaa ei sinänsä hyödynnetäkään. Kuvasin videopätkiä harjoitteista puhelimellani ja sain rakentavaa palautetta ja ohjeita seuraaviin harjoitteisiin Valkunaitelta. Liikkeiden voimakkuutta myös varioitiin ja yksi harjoite oli esimerkiksi tehdä runo kymmenen kertaa siten, että ensimmäisellä kerralla liikkeet tehdään niin suuresti kuin pystyy, ja sitten joka kerta pudotetaan liikkeiden suuruudesta 10 %, mutta pyritään säilyttämään äänessä ja energiassa sama intentio. Koin harjoitteen todella haasteelliseksi, mutta oli myös kiinnostavaa huomata, miten paljon hyvää liikkeiden ja intentioiden tutkiminen oli tuonut tekstintulkintaan, vaikka liikkeet lopulta jätettiin kokonaan pois. Työstin tekstiä actioning-tekniikkaa käyttäen etäohjaussessiossa Monika Valkunaiten kanssa 18.3.2023.

2.2.3 Mielikuvaharjoittelu

25.3.2023 näyttelijäntyön etäsessiossa Monika Valkunaiten kanssa lähestyimme Kevättären laulun tekstejä mielikuvaharjoitteiden (visualization) kautta. Tehtäväni oli yksinkertaisesti kuvailla hänelle mahdollisimman yksityiskohtaisesti valitsemani kohtauksen tapahtumapaikka. Koin tämän aluksi hankalana ja epämukavana ja minun oli vaikea aidosti keskittyä ja huomioida kuvitteellista ympäristöä riittäväällä tarkkuudella. Tavoitteena on luoda esiintyjälle mahdollisimman selkeä ja voimakas mielikuva tapahtumapaikasta, jotta siitä on mahdollista ammentaa inspiraatiota ja impulsseja ja jotta siihen on esitystilanteessa mahdollista palata. Työstimme runoa Herääminen (Harmaja 1932)

Kevättären laulun alkupuolelta, missä valitsemani kuvitteellinen miljöö on kevätmyrskyinen merenranta. Sen lisäksi, että tehtäväni oli kuvailla kuvitteellisesti näkemäni asiat äärimmäisen yksityiskohtaisesti, kävimme läpi myös kaikki muut aistit (haju, kuulo, maku ja tunto). Miltä meren rannassa tuoksuu, maistuuko suussa joku maku, mitä kaikkia ääniä rannassa kuuluu ja miltä tuuli tuntuu iholla tai rantakallio jalkojen alla. Keskustelimme tapahtumapaikan erityispiirteistä ja myös muutoksista, mitä ympäristössä mahdollisesti tapahtuisi kohtauksen aikana.

Olen törmännyt mielikuvaharjoitteluun muusikkona ja laulajana aiemminkin, mutta se on perustunut aina esitettävien kappaleiden tai konserttitilanteen läpikäymiseen tai rauhoittumiseen ja meditointiin. Tällainen täysin kuvitteellisen tilan visualisointi ja oman mielikuvituksen ruokkiminen ohjatusti kaikessa rauhassa oli minulle uusi kokemus, mutta koin sen mielenkiintoiseksi ja hyödylliseksi. Yksin työskennellessäni minun oli vaikea löytää rauhaa ja aikaa perusteelliselle ”tilassa viipyilylle” ja kuvitteellisen ympäristön tutkimiselle. Huomasin kuitenkin esiintyessäni, että runo Herääminen, johon olimme Valkunaiten kanssa todella paneutuneet, tuntui itselle mielekkäältä ja helpolta tehdä, sillä mielessäni oli niin selkeä ja yksityiskohtainen kuva tapahtumapaikasta.

3 TAITEELLINEN OSIO: KEVÄTTÄREN LAULU

Opinnäytetyön taiteellisen osion toteuttaminen on ollut hyvin monivaiheinen ja taiteellisesti rikastuttava kokemus. Oman konserttikokonaisuuden luominen ja lausutun ja laulettun runouden yhdistäminen ovat haastaneet miettimään myös omaa taiteilijuutta. Sanojen yhdistäminen musiikkiin on erityistaito ja laulumusiikissa melodia, rytmi ja teksti kulkevat käsikädessä. Tämän konserttiprojektin aikana olen viehätynyt sanojen ja tekstin merkityksestä aivan uudella tavalla. Olen kokenut todella mielekkäänä ja hyödyllisenä yksityiskohtaisen, pelkän lausutun tekstin parissa työskentelemisen, ja koen, että sitä kautta olen löytänyt uusia ulottuvuuksia myös laulettun tekstin tulkintaan.

3.1 Ideointi

Opinnäytetyöprojekti sai alkunsa syksyllä 2022, kun minulta pyydettiin noin puolen tunnin mittaista esitystä Lempäälän runo ja sanataide ry:n Runomaraton-tapahtumaan. Minulla ei ollut mitään valmista tilaisuuteen sopivaa teosta mielessä, joten ideoin konsertin, jossa yhdisteltäisiin lausuttua ja laulettua runoutta. Tiesin Runomaraton-tapahtuman ajoittuvan huhtikuulle, joten kevät tuntui teemana mielekkäältä ja ajankohtaan sopivalta.

Suomalaista liedmusiikkia tiesin löytäväni melko helposti, mutta ideointivaiheessa kynnyskysymykseksi nousi, mistä löytäisin sopivan tekstin. Selasin internetissä läpi tarjolla olevaa runomateriaalia ja muitakin tekstejä, jotka olivat niin vanhoja, että niiden käyttö teoksessa ei aiheuttaisi tekijänoikeuskustannuksia. Lopulta törmäsin runosto.net-sivulla Saima Harmajan Huhtikuu-nimiseen runokokoelmaan (Harmaja 1932), jossa oli useita runoja, jotka kauneudellaan koskettivat minua. Päätin tarjota Lempäälään teosta, joka yhdistelisi Saima Harmajan runoja ja suomalaista liedmusiikkia.

Alustavan teostarjouksen muotoilin seuraavasti:

Kevättären laulu on Saima Harmajan runojen ja suomalaisen liedmusiikin ympärille rakennettu dramatisoitu konsertti. Sanat ja musiikki koskettavat meitä, yhdessä ja erikseen. Teoksessa lausuttu

ja laulettu runous keskustelevat pianomusiikin kanssa ja antavat kuulijan uppoutua keväisiin, odotaviin tunnelmiin.

Talven jäljiltä uupunut Kevätär odottaa ja odottaa. Hän odottaa lumen sulamista, muuttolintujen paluuta, kevätmyrskyjen väistymistä, valon lisääntymistä ja valloittavaa vihreyttä. Hän odottaa voimien palautumista ja auringonsäteitä.

Ihanat vaaleat pilvet / liukuvat taivaalla. / Hiljaa ja lumoavasti / laulaa ulappa.
Aaltojen hyväilyistä / hiekka on väsynyt. / Tulisit aivan hiljaa / tulisit juuri nyt –

- Saima Harmaja

Teostarjous jätettiin marraskuussa, ja joulukuussa sain varmistuksen siitä, että Kevättären laulu on valittu mukaan 2023 Runomaratonin ohjelmaan. Ennen teostarjouksen jättämistä olin jo kysynyt alustavasti pitkäaikaiselta pianistipariltani Sanna Poraselta, olisiko hän kiinnostunut tekemään yhteistyötä, mikäli projekti toteutuu. Hän oli vastannut olevansa kiinnostunut ja joulukuussa 2022 tilauksen varmistuttua sovimme Sannan kanssa virallisesti yhteistyöstä.

3.2 Laulujen ja runojen valinta

Idea Kevättären laulu -teokseen oli siis olemassa jo marraskuussa 2022, mutta vasta teostilauksen varmistuttua alkoi tarkempi ideointityö ja laulujen ja runojen kartoitus. Aiemmissa liedkonserttiprojekteissa olin suunnitteluvaiheessa edennyt usein säveltäjää, aikakautta tai esimerkiksi laulusarjaa pohjana käyttäen. Tällä kertaa päätin kuitenkin valita erilaisen lähestymistavan ja edetä lauluja valitessani puhtaasti teksti edellä.

Kevättären laulun perusideaksi oli hahmottunut mielessäni kevään odotus. Sen monet vaiheet ja kevätuupumus, -myrskyt ja takatalvet ja lopulta kuitenkin valloittava vihreys. Perehdyin runosto.net-sivuilla Saima Harmajan runokokoelmiin, ja valitsin kokoelmista Huhtikuu (1932) ja Sateen jälkeen

(1935) noin kymmenen kevätaiheista runoa. Järjestin ne siten, että hieman synkemmät ja myrskyisemmät runot tulivat ensin ja loppupuolelle jäivät valoisimmat kevätrunot.

Kun runot oli valittu, aloin miettimään sopivaa musiikkia. Pyysin pianisti Sanna Poraselta soittolistan suomalaista pianomusiikkia, jotta voisin tunnelmoida sen parissa ja miettiä, sopisiko joku pianokappale mukaan liedien pariin. Olimme yhdessä tulleet siihen tulokseen, että koska ideana on rakentaa tekstien ympärille toimiva kokonaisuus, pitäydymme selkeyden vuoksi suomalaisessa ja suomenkielisessä liedmusiikissa.

Saima Harmajan runoissa oli muutamia tekstejä, jotka yhdistyivät mielessäni heti tiettyihin liedeihin ja niin valikoituivat mukaan esimerkiksi Toivo Kuulan Sinikan laulu ja Purjein kuutamolla. Myös Ilmari Hannikaisen sävellys Rauha oli alusta asti selkeä valinta koko teoksen kasaavaksi lopetuskappaleeksi. Muita kappaleita jouduimme pohtimaan enemmän, ja muokkasinkin myös mukaan valittuja runoja useaan otteeseen. Lopulta aikaan saatiin kokonaisuus, johon kuului kuusi suomalaista liedä ja pätkä Toivo Kuulan Elegiasta, sekä kuusi Saima Harmajan runoa (kokoelmista Huhtikuu 1932 ja Sateen jälkeen 1935).

Jotta runoista ja liedeistä syntyisi luonteva kokonaisuus, loin tarinaa kertovaksi roolihenkilöksi Kevättären. Kevättär on kevään neito, jonka tehtävänä on saada kaikki kukoistamaan ja kevät palamaan pohjolaan. Minua on aina kiehtonut roolityö ja koin myös tässä tapauksessa helpommaksi lähetä maalailemaan keväisiä kuvia ja tunnelmia Kevättären roolissa, kuin perinteikkäästi laulajana flyygelin mutkassa. Täydensin runojen ja laulujen muodostaman tekstikokonaisuuden yhtenäiseksi lisäämällä sinne tänne muutamia yhdistäviä lauseita. Tavoitteenani oli yhdistää runojen ja laulujen tekstit, jotta tarina soljuisi eteenpäin kokonaisuutena, eikä pelkästään yksittäisinä musiikki- ja lausuntanumeroina.

3.3 Harjoitusprosessi

Kevättären laulun harjoitusprosessi on ollut todella monivaiheinen. Siihen on kuulunut runsaasti itsenäistä työtä, aikatauluhaasteita, pianistin kanssa harjoittelua ja näyttelijäntyön ja tekstintulkinnan

nan työstämistä etäyhteydellä valmentajani Monika Valkunaiten kanssa. Lisäksi olen työstänyt lie-
dejä laulutunneillani Maija Laurin ohjauksessa ja saanut konsultaatiota teoksen muotoiluun ja roo-
lityöhön Teatteri Saagan taiteelliselta johtajalta Niina Aholta.

3.3.1 Itsenäinen työ

Suurin osa työstä Kevättären laulua varten on tehty itsenäisesti. Olen ennakkotyön ja teoksen koos-
tamisen jälkeen opetellut ulkoa sekä lausuttavaa tekstiä että liedmusiikkia ja tehnyt molempien
parissa töitä intensiivisesti. Itsenäisessä työskentelyssä olen hyödyntänyt harjoitteita ja tekniikoita,
joihin olen perehtynyt näyttelijäntyön valmentajani Monika Valkunaiten kanssa. Hänen kanssaan
olemme yleensä ehtineet perehtyä yhteen tai maksimissaan kahteen tekstipätkään etänä pidetyn
tunnin aikana, joten harjoitteiden soveltaminen muihin tekstin osiin on jäänyt omalle vastuulle.
Taiteellisen kokonaisuuden harjoittamisen lisäksi olen tehnyt runsaasti itsenäistä työtä tuotanto-
prosessin parissa. Esimerkiksi markkinointimateriaalien tuottaminen ja keikkojen järjestäminen
ovat vieneet runsaasti aikaa.

3.3.2 Työ pianistin kanssa

Työ pianistin kanssa on ollut helppoa, sillä meillä on jo useamman vuoden kokemus yhteistyöstä.
Toisaalta Kevättären laulu on avannut meille aivan uudenlaisia mahdollisuuksia työskennellä yh-
dessä. Liedmusiikin lisäksi toiveenani oli sisällyttää teokseen pianolla luotua improvisoitua ääni-
maisemaa ja kommentointia runojen ja musiikin välille. Sanna Poranen otti haasteen vastaan,
vaikka myönsikin heti prosessin alkuvaiheessa, että improvisaatioon tarttuminen jännittää, sillä se
on hänelle uutta.

Laulujen valikoitumisen jälkeen työskentelimme molemmat itsenäisesti (sillä olin vielä Liettuassa)
ja kun sitten palasin Suomeen tammikuun lopulla, pääsimme käynnistämään myös yhteiset harjoi-
tukset. Liedien parissa työskentely oli sujuvaa ja saimme kappaleet pian toimimaan hyvin yhteen.
Muutamien harjoitusten jälkeen tulimme siihen tulokseen, että hyödyllisintä on alkaa harjoitella ko-
konaisuutta ja tekstien ja laulujen yhdistämistä peräkkäin. Samalla alkoi syntyä ideoita äänimaail-
moista ja tekstistä löytyi niitä paikkoja, johon toivoin musiikkia tai ääniä, jotka kuvailisivat tiettyä
sanaa tai tunnelmaa.

Kerroun Sannalle alustavasti kaikki ne paikat mihin toivoisin improvisaatiota tai muuta äänimaisemaa ja hän perehtyi toiveisiini aina ennen seuraavia harjoituksia. Toiveeni olivat usein melko epämääräisiä ja jättivät pianistille paljon valinnan varaa. Saatoin esimerkiksi esittää toiveen ”Kun on tämä teksti missä sanotaan ’Meri aamussa päily’, niin olisi kiva, jos voisit soittaa jotain kimmeltäviä laineenliplatusta jäljitteleviä ääniä”. Sanna päätyi lopulta hyödyntämään osittain pätkiä esittämistämme liedeistä tai hänelle tutuista, tunnelmaan sopivista pianokappaleista, ja osittain improvisoimaan tekstin ja tunnelman pohjalta.

3.3.3 Työ ohjaajan ja näyttelijäntyön valmentajan kanssa

Suurimman osan valmistavasta työstä olen tehnyt itsenäisesti, mutta minua ovat tukeneet siinä Teatteri Saagan taiteellinen johtaja ohjaaja Niina Aho ja näyttelijäntyön valmentaja Monika Valkunaite. Molempien kanssa työskentely ja ajatustenvaihto on ollut hyödyllistä ja kiinnostavaa.

Niina Aho osallistui kanssani teoksen ja roolihahmon ideointiin sekä kävi seuraamassa yhden ensimmäisistä läpimenoistamme. Hän antoi sen pohjalta meille palautetta ja syötti muutamia kokeiltavia ideoita, joiden kautta voisimme lähestyä teosta. Hän nosti esiin myös muutamia konkreettisia asioita esimerkiksi asemoinnin ja elekielen suhteen, joihin minun olisi hyvä kiinnittää huomiota.

Koska esitettävä musiikki on klassista ja lisäksi tekstit ovat lähes pelkästään runoja, halusimme kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että Kevättärestä rakennettaisiin roolihahmo, jolla on jalat maassa, farkkutakki päällä ja kumisaappaat jalassa. Runous ja klassinen laulumusiikki mielletään usein korkeakulttuuriksi ja niiden esitystraditioon kuuluu tiettyä kohotteisuutta. Halusimme ohjaaja Niina Ahon kanssa luoda kontrastiksi hahmon, jollaista klassisen musiikin konserteissa ei yleensä nähdä. Vaikka hahmon juuret ja idea Kevättären roolin taustalla ovat suomalaisessa mytologiassa, metsänneidoissa ja sinipiiioissa, halusimme päivittää hänet puvustuksen kautta nykypäivään: farkkutakkiseksi tytöksi, joka tekee kaikkensa saadakseen kukat kasvamaan ja kevään palaamaan. Moni varmasti samaistuu kevään odotukseen ja uupumukseen, kun räntämyrskyt yllättävät kerta toisensa jälkeen. Kevättärestä pyrittiin ohjaaja Ahon kanssa rakentamaan hahmo, jonka tarinaan on helppo samaistua ja joka farkkutakissaan ottaa kevään vastaan kuin kuka tahansa meistä.

Työskentely Monika Valkunaiten kanssa alkoi, kun olin vaihdossa Klaipedassa Liettuan musiikki- ja teatteriakatemiassa (syksy 2022). Hän piti meille näyttelijäntyön workshopeja muun muassa kohtausanalyysistä (luku 2.1.) ja actioning-tekniikasta (luku 2.2.), jonka avulla työstimme musikaalilauluja. Päädyin jatkamaan hänen kanssaan työskentelyä etäyhteyksien välityksellä myös Suomeen palattuani, ja hän lupautui valmentamaan minua myös Kevättären laulun esityksiä varten.

Monika Valkunaiten kanssa työstimme sekä runoja, että lauluja, ja erityisesti kaipasin häneltä apua ilmaisun yhtenäistämiseen. Eli tavoitteenani oli rakentaa konsertista kokonaisuus, jossa ei esitettäisi yksittäisiä numeroita, vaan siirtymät tekstin ja musiikin välillä olisivat mahdollisimman saumattomia ja läsnäolo ja näyttelijäntyö säilyisivät riippumatta siitä, onko kyseessä lausuttu vai laulettu teksti. Valkunaita ohjasi minua etäsessiossa ja antoi lisäksi hyvin kattavaa palautetta videoista, joita lähetin hänelle säännöllisesti harjoitusperiodin aikana.

Valkunaiten kanssa työskentely antoi minulle myös valtavasti eväitä itsenäiseen työskentelyyn, sillä joka kerta kävimme läpi jonkun uuden tavan lähestyä tekstiä ja teimme harjoitteita tietyn tekstin ja/tai laulupätkän parissa. Samaa tekniikka ja tarkkuutta minun oli sitten itsenäisesti mahdollista hyödyntää koko teokseen. Joihinkin teksteihin tuli paneuduttua hieman suuremmalla intensiteetillä kuin toisiin. Lähestyimme tekstiä visualisoinnin, actioning-tekniikan ja yksityiskohtaisen runo-, teksti- ja kohtausanalyysin kautta. Valkunaiten opetuksessa korostuu myös hänen laaja tietämyksensä Meisner-tekniikasta ja pyrkimys näyttelijäntyön aitouteen lavalla. Näitä hänen kanssaan hyödyntämiämme tekstin analysoinnin ja näyttelijäntyön harjoitteita avasin tarkemmin luvussa kaksi.

3.4 Tuotantoprosessi

Olen perehtynyt tapahtumatuotantoon monissa aiemmissa projekteissa, ja minulla on työkokemusta erilaisista tuotantoon liittyvistä tehtävistä. Ohjausassistenttina olen päässyt välillä perehtymään melko läheisestikin myös tuottajan toimenkuvaan ja niinpä Kevättären laulun tuottamiseen tarttuminen tuntui suhteellisen helpolta ja luontevalta.

3.4.1 Esityspaikkojen ja yhteistyötahojen kartoittaminen

Aivan ensimmäinen tuotannon tehtävä Kevättären laulun parissa oli teostarjouksen ja palkkiopyynnön lähettäminen Lempäälän Runo ja Sanataide Ry:lle. Kun sain sieltä hyväksyvän vastauksen, alkoi muiden yhteistyötahojen ja mahdollisten keikkapaikkojen kartoittaminen, jotta ei tarvitsisi rakentaa kokonaan uutta teosta vain yhtä esitystä varten, kun esiintymispalkkio oli vielä melko pieni. Otin pikaisesti yhteyttä Teatteri Saagaan, jotta saisimme mahdollisesti tuotantoapua ja mahdollisuuden markkinoida esitystä myös Saagan somekanavissa. Teatteri Saagan taiteellinen johtaja ohjaaja Niina Aho lupautui mielellään auttamaan tuotanto- ja ideointipuolessa. Tämä oli itselleni iso helpotus, sillä tapahtumatuotanto on huomattavasti helpompaa yhteistyössä jo aktiivisesti toimivan tahon kanssa, kuin yksinään.

Otin ensimmäisenä yhteyttä Kirkkonummen kunnan kulttuuritoimen johtajaan, koska ajatuksissa oli joka tapauksessa yöpyä Kirkkonummella Lempäälän keikan yhteydessä. He kuitenkin vastasivat, että Kirkkonummen kunnalla ei ole mitään määrärahoja yleisölle tuotettavien esitysten tuottamiseen, mikä mielestäni on hieman erikoista. Seuraavaksi otin yhteyttä Veikkolan Kartanoteatteriin, missä olimme kesällä 2022 olleet esittämässä Sekasointuja-monologia. He kiinnostuivat esityksestä heti ja noin kuukauden selvittelyn jälkeen tarkentui, että ei edes tarvinnut lähteä niin sanotulle lippuriskikeikalle, vaan Kartanoteatteri ostaisi yhden esityksen.

Seuraava vaihe oli koittaa saada tapahtumia järjestymään myös Oulun seudulla. Otin yhteyttä Karjasillan ja Muhoksen seurakuntiin, missä olin aiemminkin järjestänyt konsertteja, ja tiesin tilat toimiviksi. Sovimme, että tapahtumat järjestetään yhteistyössä seurakuntien kanssa ja saamme tilat ilmaiseksi käyttöön, sillä ehdolla, että käsiohjelmatuloista osa lahjoitetaan Yhteisvastuu-keräykseen. Tämä oli mielestäni oikein hyvä idea, varsinkin, kun tänä vuonna Yhteisvastuun tuotot suunnataan kouluväkivallan ehkäisemiseksi tehtävään työhön, mikä on itsellenikin hyvin tärkeä aihe. Teatteri Saagan puolesta Niina Aho sai yhteistyöhön mukaan myös Vuolle Opiston, missä järjestettäisiin tapahtuma sillä ehdolla, että Vuolle Opiston henkilökunnalle olisi tarjolla vapaalippuja esitykseen.

3.4.2 Tapahtumien tuottaminen

Kun yhteistyötahot olivat varmistuneet (ja osittain lomittain sen kanssa) alkoi tuotantotyön seuraava vaihe eli tapahtumien aikatauluista ja talousasioista, sekä markkinoinnista sopiminen. Yhteistyötahoiksi kertyivät lopulta Teatteri Saaga, jonka nimissä tuotanto toteutettiin, sekä Karjasillan seurakunta, Muhoksen seurakunta, Yhteisvastuu, Vuolle Opisto, Veikkolan Kartanoteatteri ja Lempäälän Runo ja Sanataide Ry.

Kaikkien yhteistyötahojen kanssa sovittiin aikatauluista ja muista yksityiskohdista erikseen. Niina Aho huolehti yhteydenpidosta Vuolle Opiston kanssa, ja minä toimin yhteyshenkilönä muille keikkapaikoille. Muhoksen ja Karjasillan seurakuntien kanssa sovittiin hyvin joustavasti esityspäivistä ja kellonajoista. Karjasillan seurakunta mahdollisti meille myös yhden harjoituksen kirkkosalissa viikolla 14. Seurakuntien kanssa yhteistyössä tärkeää oli, että tapahtumaan olisi vapaa pääsy, mutta saisimme tuloja myymällä käsiohjelmia. Vuolle Opiston tapahtumaan saisimme myydä lipuja, kunhan opiston henkilökunnalle olisi varattuna tietty määrä vapaalippuja.

Lempäälän runo ja sanataide ry:n ja Veikkolan Kartanoteatterin kanssa sovittiin esiintymispalkkioista ja matkakorvauksista.

3.4.3 Markkinointi

Markkinoinnissa päätettiin hyödyntää pääasiassa somekanavia ja yhteistyötahojen omia markkinointiväyliä, sillä meillä ei ollut markkinointia varten olemassa erillistä budjettia. Pyysin kaikkia yhteistyötahoja toimittamaan minulle logot, jotta sain tehtyä kuhunkin paikkaan julisteen ilmoitustaulua varten. Tein kuvanmuokkausohjelmalla (Canva) julisteet kaikkiin paikkoihin ja toimitin ne sähköisesti keikkapaikkojen yhteyshenkilöille.

Valokuvat markkinointia ja julisteen tekemistä varten otti Teatteri Saagan kautta minulle tuttu valokuvaaja Matleena Vartiainen. Kävin kuvattavana Matleenan luona helmikuussa, ja yhdessä Niina Ahon kanssa valitsimme markkinoinnissa käytettävät kuvat. Muokkasin kuvien ja teostietojen pohjalta käyttöömmme tarvittavat somemateriaalit (kuvat Instagramiin ja Facebookiin) ja lisäsin niihin tarvittavat yhteistyötahojen logot.

Somemarkkinointi aloitettiin alustavasti jo helmikuun lopussa ja yhdeksäs maaliskuuta julkaistiin koko kiertue kaikkine keikkapaikkoineen. Toimitin Niina Ahon kautta teostiedot Teatteri Saagalle, jotta he saivat myös nettisivut päivitettyä (www.teatterisaaga.fi). Teatteri Saagan lisäksi olemme Sannan kanssa markkinoineet esityksiä aktiivisesti omissa somekanavissamme ja tehneet Oulun seudun tapahtumista myös Facebook-tapahtumat, jotka on jaettu Oulun seudun kulttuuritapahtumia mainostaville Facebook-sivuille. Olen ollut yhteydessä myös Kalevaan ja kulttuurimedia Kuiskeeseen ja lähettänyt heille lehdistötiedotteet ja kutsun tulla seuraamaan esitystä. Seurakuntien puolesta saimme lehtimainoksen Rauhantervehdykseen.

3.5 Konsertin ohjelma ja taiteellinen visio

Halusin rakentaa konserttiohjelman niin, että runot ja laulut toimisivat mahdollisimman hyvin lomitain ja ohjelmassa olisi joku selkeästi seurattava idea. Tämä oli käytännössä paljon haastavampi tehtävä, kuin mitä aluksi ajattelin. Ideanani oli luoda konsertti, jossa lähdetään liikkeelle alkukevään kylmistä ja pitkistä illoista, loputtomista takatalvista ja päädytään lopulta valoisiin ja vihreisiin kevät-tunnelmiin. Halusin luoda itselleni roolihahmon, koska koen, että se vapauttaa omaa ilmaisua ja tuo rikkautta ja uusia sävyjä myös tuttujen liedien esittämiseen. Runoja ja lauluja yhdistelin pienillä itse kirjoittamillani kommentteilla ja kysymyksillä.

Lopulta sain lauluista ja runoista muodostettua melko yhtenäisen kokonaisuuden. Liitteenä käsikirjoitus, johon on aukikirjoitettu koko teos ja myös laulujen tekstit esitysjärjestyksessä. Alla teokseen valitut musiikkinumerot ja runot:

Musiikki:

Toivo Kuula: Elegia

Leevi Madetoja: Lintu sininen (L. Onerva)

Toivo Kuula: Purjein kuutamolla (Kalle Wuokoski)

Toivo Kuula: Sinikan laulu (Eino Leino)

Leevi Madetoja: Yrtit tummat (L. Onerva)

Leevi Madetoja: Hymyi Hypnos (L. Onerva)

Ilmari Hannikainen: Rauha (Eino Leino)

Lisäksi pieniä pätkiä Madetojan pianokappaleesta Aamu, sekä improvisoitua ja harjoitusperiodilla mietittyä pianolla luotua äänimaisemaa.

Runot (Saima Harmaja):

Sininen ilta

Herääminen

Huhtikuu

Toukokuun sade

Aamu

Rannalla

4 KONSERTIN TOTEUTUS

4.1 Kenraaliharjoitus

Kenraaliharjoitus järjestettiin Oulun ammattikorkeakoulun salissa Poijussa 6.4.2023 klo 18. Harjoitusperiodi oli ollut poikkeuksellinen, sillä työskentelin keväällä ohjausassistenttina Kansallisoopperan Taikahuilu-produktiossa, ja jouduin olemaan paljon Helsingissä juuri ennen ensi-iltaa.

Pääsiäisviikolla minulla oli onneksi lomaa oopperalta ja pääsin Ouluun harjoittelemaan pianistini Sanna Porasen kanssa. Intensiivinen harjoitusviikko päättyi kenraaliharjoitukseen, joka myös taltioidtiin (videolinkki liitteenä) opinnäytetyön arvioimista varten. Halusin mieluummin taltioida kenraaliharjoituksen, kuin esityksen, jotta saisin konserteissa keskittyä esiintymiseen, eikä tarvitsisi olla huolissaan teknisistä yksityiskohdista ja kuvaajan järjestämisestä keikkapaikalle.

Kenraaliharjoitus järjestettiin illalla ja paikalla Poijussa oli muutama ystävä kuuntelemassa. Vaikka tila oli tuttu ja olimme harjoitelleet edeltävinä päivinä intensiivisesti, niin videotaltiointi ja tietysti myös uuden itse kasaamani kokonaisuuden esittäminen ensiyleisölle jännitti hieman. Minulla oli kenraaliharjoituksessa paljon keskittymisvaikeuksia ja pohdin teknisiä yksityiskohtia, kuten mahataako ääni kuulua taltioinnissa riittävän hyvin ja näynköhän kuvassa, jos liikun näin reunaan. Myös väsynyt yleisö huolestutti minua ja pohdin, onkohan puolituntinen esitys kuitenkin liian pitkä ilman selkeää juonta.

Keskittymisvaikeuksista huolimatta pääsimme esityksen alusta loppuun ja sain nauhalle kohtuullisen eheän vedon tästä konserttikokonaisuudesta. Pienen paikalla olleen yleisön kanssa vaihdettiin muutama sananen ja palaute oli kohteliasta ja kannustavaa, mutta itseäni jäi kyllä mietityttämään selkeän juonen puute. Kenraaliharjoituksen jälkeen oli viikon mittainen tauko, jonka aikana olin todella epävarma koostamani konserttikokonaisuuden laadusta ja mielekkyydestä. Erityisen haastava tilanne oli sen takia, että olin käytännössä yksin vastannut kaikista laulu- ja runovalinnoista, joten mikäli ensi-ilta olisi epäonnistunut, en voisi syyttää siitä ketään muuta kuin itseäni. Toisaalta lohduttaudivin sillä, että oppimiskokemuksena tämän esityksen kasaaminen ja harjoittaminen ovat olleet todella mielekkäitä, ja olen oppinut paljon taitoja, joita voin myös myöhemmin hyödyntää.

4.2 Ensi-ilta

Kevättären laulu sai ensi-iltansa Lempäälän Runo ja Sanataide ry:n Runomaratoni-tapahtumassa lauantaina 15.4.2023. Saavuimme Sannan kanssa Lempäälään eri suunnista, sillä Sanna tuli paikalle suoraan Oulusta ja minä puolestani Kirkkonummelta, sillä olin vielä ensi-ilta viikolla ollut tiiviisti työskentelemässä Kansallisoopperan Taikahuilun parissa. Loppuvalmistelut olimme siis tehneet omilla tahoillamme.

Minä olin ensi-iltapäivänä todella jännittynyt, sillä kenraaliharjoituksesta ei ollut jäänyt kovin itsevarma olo ja lisäksi päivää ennen ensi-iltaa sain tietooni, että Lempäälässä toivottiin, että käyttäisin mikrofontia. Tiesin, että tila oli akustisesti todella toimiva ilman mikrofontia, ja siksi hieman kummastelin heidän pyyntöään. Paikalla oli kuitenkin hyvin ammattitaitoinen äänimies ja hän selitti, että mikrofonit ovat käytössä, jotta he voivat toistaa runomaratoni ohjelmaa myös kahvioon ja pihalle työväentalon edustalle. Olin edellisenä iltana tehnyt käsikirjoitukseen merkinnät kaikkien laulujen kohdalle, jotta äänimies voisi ajaa vahvistuksen riittävän pienelle laulujen ajaksi ja vahvistaa puheosuuksia tarpeen mukaan. Onneksi käytettävissä oli headset, jotta ohjauksellisesti voisin kuitenkin toteuttaa kaiken suurin piirtein alkuperäisten suunnitelmien mukaan.

Lempäälässä tunnelma oli todella ihastuttava ja Runo ja Sanataide ry:n puheenjohtaja Heikki Hult oli meitä vastassa, kun saavuimme paikalle. Varsinaista lämmittelymahdollisuutta ei ollut, mutta siihen olimme onneksi osanneet henkisesti varautua. Pääsimme kuitenkin pukuhuoneeseen valmistautumaan ja vaihtamaan esiintymisvaatteet. Minä virittelin headsetin paikalleen äänimiehen avustuksella ja pakkasin rekvisiitat mukaan, niin, että saisimme laitettua lavan mahdollisimman nopeasti esityskuntoon.

Pystypiano oli myös kevyesti vahvistettu, mutta onneksemme viritetty nimenomaan tätä esitystä varten. Pianon asettelu lavan edustalla oli sikäli mainio, että Sannalla oli hyvä näköyhteys lavalle. Ainoa pieni miinus oli, että jotkut koskettimet jäivät välillä pohjaan.

Ensiesitys oli meille poikkeuksellisen jännittävä, koska edellisestä yhteisestä läpimenosta oli yli viikko aikaa ja olimme pystyneet valmistautumaan vain itsenäisesti. Lisäksi esitys oli nimenomaan Runomaratoniille tilattu, joten toivoin kovasti, että se ilahduttaisi tai vähintäänkin tyydyttäisi sekä tilaajia, että paikalle saapunutta yleisöä.

Jännittyneisyys ja normaalista poikkeava valmistautuminen autoivat kuitenkin latautumaan ja keskittymään. Kevättären laulun ensiesitys tuntui hujahtavan ohi silmänräpäyksessä ja esityksen aikana keskittyneisyys säilyi koko ajan. Koin olevani vapaa kertomaan tarinaa kevään odotuksesta sekä runojen, että laulujen kautta ja ihana yleisö (noin 30 henkilöä) huokui lämmintä energiaa. Esiintymiskokemus oli minulle todella mieluinen ja lavalla kastelin tyytyväisenä orvokkeja, jotka symboloivat esityksessä lopulta talven jälkeen koittavaa kevättä ja luonnon heräämistä.

Yleisöpalautte oli positiivista ja olin itse todella huojentunut, sillä ensi-ilta oli kenraaliharjoitukseen verrattuna täysin erilainen esiintymiskokemus. Lempäälän Runomaratonilla oli myös erityisen lämmin ja kodikas tunnelma, ja esityksen jälkeen istuimme vielä kahvilla Runo ja Sanataide ry:n puheenjohtajan ja äänimiehen kanssa. Jäi sellainen vaikutelma, että tämän tyyppiselle musiikkia ja sanataidetta yhdistelevälle teokselle saattaisi olla tilausta myös tulevaisuudessa.

4.3 Muut esitykset

Ensi-illan lisäksi meillä oli neljä muuta näytöstä. Heti seuraavana päivänä 16.4. 2023 esiinnyimme Kirkkonummella Veikkolan seurakuntatalon salissa. Tapahtuman järjestäjänä toimi minulle entuudestaan tuttu Veikkolan Kartanoteatteri ja järjestelyt toimivat moitteettomasti. Saimme harjoitella salissa ennen esitystä ja iloksemme salissa oli oikein hyvävireinen flyygeli. Akustisesti tila ei ollut erityisen mieluinen meille esiintyjille, mutta ilmeisesti se toimi hyvin siitä huolimatta. Yleisöä oli löytänyt paikalle mukavasti ja minua kannustivat myös paikalle saapuneet perheenjäsenet.

Muut esitykset toteutuivat Oulussa tai Oulun lähiseudulla. Karjasillan kirkossa 21.4.2023 järjestetyssä tapahtumassa meitä ilahdutti suuresti onnistunut markkinointi ja runsaslukuinen yleisö (noin 80hlö). Paikalla oli runsaasti myös nuoria rippikoululaisia keräämässä kirkkokäyntejä. Tila oli äärimmäisen kaikuisa ja varsinkin puheosuuksissa minun olisi ollut hyvä ottaa se huomioon hieman paremmin. Sain seurakunnasta palautetta, että takariveissä kuuluvuus oli ollut joidenkin tekstipätkien kohdalla hieman heikko. Tämä harmitti kovasti, sillä vähän rauhallisemmalla puherytmillä ja ehkä hieman suuremmalla äänenvoimakkuudella tilanne olisi ollut autettavissa. Onneksi sain kuitenkin jälkikäteen kiittelevän sähköpostin ja ainakin edempänä istunut yleisö vaikutti siltä, että kuuluvuuden kanssa ei ollut ollut ongelmaa.

22.4.2023 Olimme esiintymässä Muhoksen seurakuntatalolla. Odotustemme mukaisesti yleisöä oli vähän, mutta paikalle löytänyt väki oli sitäkin kiitollisempaa. Tila oli tähänastista keikkapaikoista ehdottomasti mieluisin ja yleisö tuli vuolaasti kiittelemään esityksen jälkeen. Akustisesti Muhoksen seurakuntatalon juhlasali toimi meille täydellisesti, sillä tilassa oli erittäin mukava laulaa ja puhua.

Viimeinen esitys toteutui Oulussa Vuolle Opistolla 23.4.2023. Valitettavasti paikalle saapui vain kolme henkilöä ja lisäksi paikalla meitä auttamassa ja järjestämässä ollut Niina Aho. Aluksi minun oli todella vaikea keskittyä teokseen ja ajatukset meinasivat karkailla pieneen yleisömäärään ja sen syihin. Ensimmäisen laulun jälkeen sain kuitenkin itseni kasattua ja esiintymiskokemus oli lopulta hyvin mieluinen, sillä paikalla olleet henkilöt tuntuivat todella nauttivan ja arvostivat kovasti tätä ”privaattiesitystä”. Lämmin vastaanotto ja yleisön kauniit kiitokset lohduttivat, vaikka vähän mieltä jäikin kaihertamaan epäonnistunut markkinointi tämän viimeisen keikan suhteen.

5 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli valmistaa runoutta ja suomalaista liedmusiikkia yhdistelevä konsertti ja lähestyä materiaalia erityisesti näyttelijäntyön ja tekstintulkinnan näkökulmasta. Toiveenani oli, että löytäisin tekstintulkinnasta ja näyttelijäntyöstä jotain itselleni uutta, mitä voisin hyödyntää laulajana ja esiintyjänä, sekä laulunopettajana. Projektin aikana huomasin, kuinka vähän olen todellisuudessa tiennyt näyttelemisestä mitään ja kuinka vähäisellä tekstintulkinnan tietämyksellä olen lauluja yleensä esittänyt.

Olen todella tyytyväinen oppimisprosessiin ja tekemiini havaintoihin näyttelijäntyön hyödyistä laulajalle. Harjoitusperiodi oli poikkeuksellisen antoisa ja uudenlainen lähestymistapa auttoi näkemään oman taiteilijuuden laaja-alaisemmin ja rohkaisi ottamaan vastaan pelottaviltakin tuntuvia haasteita. Erityisesti nautin siitä, että opin harjoitusprosessin aikana monia sellaisia taitoja, joita voin soveltaa ja hyödyntää työssäni sekä esiintyvänä taiteilijana että opettajana. Minulle jäi valtavasti uteliaisuutta ja nälkää tutkia tätä aihetta lisää ja monipuolistaa taitojani esiintyjänä.

Taiteelliseen suunnittelutyöhön olisin toivonut itseltäni hieman perusteellisempaa paneutumista, ja näyttämöilmaisun kehittämisen kannalta hieman vähemmän runollinen teksti olisi varmasti helpottanut omaa työskentelyä. Myös selkeämpi draamankaari olisi näin jälkikäteen ajateltuna ollut kiva. Olen kuitenkin tyytyväinen, että onnistuin laajentamaan perinteistä konserttikonseptia ja sisällyttämään teokseen myös tekstiosuuksia. Laulettuun ja lausuttuun tekstin vuorottelua oli kiinnostavaa tutkia ja tarkastella harjoitusperiodilla. Kevättären laulusta saatu positiivinen palaute on ilahduttanut mieltä ja olen ollut onnellinen jokaisesta kuulijasta, joka saapui kanssamme tunnelmoimaan ja ottamaan kevättä vastaan.

Oman taiteellisen kasvun ja kehityksen lisäksi sain taas uutta oppia myös tuotanto- ja markkinointipuolelta. Kokonaisuudessaan olen tyytyväinen, että viiden esityksen konserttikiertue toteutui ja enimmille keikoille yleisöä oli löytänyt hyvin paikalle. Nautin esiintymisestä, sillä pääpaino oli siirtynyt pois suorittamisesta ja pystyin olemaan armollisempi itseäni kohtaan, sillä pidin tässä projektissa kerrontaa tärkeämpänä kuin lauluteknisesti täydellistä suoritusta.

LÄHTEET

Cannon, Dee ja Gardner, Lyn 2009. Character building and what makes a truly great actor. Hakupäivä 21.4.2023. <https://www.theguardian.com/stage/2009/may/09/character-building-great-actor>

Ditmyer, Steven 2016. Meisner International – About Meisner. Hakupäivä 22.4.2022. <http://www.meisnerinternational.com/what-is-meisner>

Harmaja, Saima 1932. Huhtikuu (© 2023 Runosto – Vanhoja suomalaisia runoja). Hakupäivä 3.1.2023. <http://runosto.net/category/saima-harmaja/huhtikuu/>

Harmaja, Saima 1935. Sateen jälkeen (© 2023 Runosto – Vanhoja suomalaisia runoja). Hakupäivä 3.1.2023. <http://runosto.net/category/saima-harmaja/sateen-jalkeen/>

Kielikeskus Jyväskylän yliopisto. Runouden sanastoa. Hakupäivä 4.3.2023. https://kielikompassi.jyu.fi/opetus/kirjoitus/kirjoituskurssi/fikt_runo_sanasto.shtml

Moseley, Nick 2016. Actioning and How to Do It. Lontoo: Nick Hern Books.

Shakespeare William. Poetry Foundation. Sonetti nro 12. Hakupäivä 3.3.2023. <https://www.poetryfoundation.org/poems/90067/sonnet-12-when-i-do-count-the-clock-that-tells-the-time-578cfa272532b>

LIITTEET

Juliste Oulun esitykset – Kevättären laulu, LIITE 1

Käsiohjelma – Kevättären laulu, LIITE 2

Konsertin käsikirjoitus – Kevättären laulu, LIITE 3

Videolinkki kenraaliharjoitus – Kevättären laulu, LIITE 4

Kevättären laulu

Saima Harmajan kevätrunoja & suomalaista
liedmusiikkia

Pe 21.4. klo 18 Karjasillan kirkko,
Oulu

La 22.4. klo 18 Seurakuntatalo,
Muhos

23.4. klo 15.00 Vuolle Opisto,
Oulu

Esiintyjät:
Lotta Aakko
Sanna Poranen

Tapahtumakohtaiset tiedot:
www.teatterisaaga.fi

MUHOKSEN
SEURAKUNTA

KARJASILLAN
seurakunta

VUOLLE
Opisto

Kevättären laulu

Saima Harmajan kevätrunoja ja
suomalaista liedmusiikkia

Kevättären laulu

Runot: Saima Harmaja

Teksti ja dramaturgia: Lotta Aakko

Musiikki: Leevi Madetoja, Toivo Kuula & Ilmari Hannikainen

Esiintyjät: Lotta Aakko (runot ja laulu) & Sanna Poranen (piano)

Tuotanto: Teatteri Saaga

Ilmaisun ohjaus: Niina Aho ja Monika Valkunaite

Musiikki:

Kuula: Elegia

Madetoja: Lintu sininen

Kuula: Purjein kuutamolla

Kuula: Sinikan laulu

Madetoja: Yrtit tummat

Madetoja: Hymyi Hypnos

Hannikainen: Rauha

Runot (Saima Harmaja):

Sininen ilta

Herääminen

Huhtikuu

Toukokuun sade

Aamu

Rannalla

Runot ovat kokoelmista

Huhtikuu (1932) ja

Sateen jälkeen (1935)

Lämmin kiitos
yhteistyötahoille!

MUHOXEN
SEURAKUNTA

KARJASILLAN
seurakunta

veikkolan
kartanoteatteri

VUOLLE
Opisto

KEVÄTTÄREN LAULU

Koostanut Lotta Aakko 1/2023

KOHTAUS 1 Lintuystävän odotus

ALKUMUSA: Piano Kuula Elegy (ainakin osittain)

Kevätär:

- Miten mieli voikaan olla näin uupunut. Joka päivä odotan auringonpaistetta ja lämpöä ja valoa, mutta joka aamu herään lumen keskellä, myrskytuulten silmästä ja valo ja lämpö tuntuvat olevan saavuttamattoman kaukana... Ja jos kerta on kevät, niin miksi minä olen näin kylmissäni ja näin pohjattoman väsynyt?

Sininen, rannaton ilta
kevään varhaisen.
Aavoilta kohoilevilta
tuulee kylmeten.

Etäällä ulapalla
laivat jyskyttää.
Ritisten jalkojen alla
särkyä hauras jää.

- Illat ovat vieläkin kylmiä ja pimeitä ja päivä pitenee niin hitaasti... On vielä ihan hiljaista, eikä edes linnunlaulua kuulu. Jospa ystäväni pikkulintu saapuisi pian?

BIISI: Madetoja: Lintu sininen

*Lintu sininen, pursi ilmojen, anna, että katson merta sulkien!
Lintu sininen, istu kädellen, anna, että äänes kultaa kuuntelen!
Lintu sininen, satu satujen, tule, tule mulle iloks iltojen!
Lintu sininen, lennä povellen, laula, laula mulle laulu sydämen!
Lintu sininen, lennä povellen, lintu sininen!*

- Ei vielä... Turhaan odotan lintuystävää.

KOHTAUS 2 Kevätmyrskyt vesillä

Ja kun kevättä oikein odottaa ja toivoo hetken hengähdystä yksinäisyyteen, niin mitäpä sitten on tarjolla? Kevätmyrskyjä toinen toisensa perään ...

Rajuilmassa murtui kerran
minun purteni huoleton.

Konsertin käsikirjoitus sivu 2 – Kevättären laulu, LIITE 3

Tuhat kauhua koin sinä yönä
käsivarsilla aallokon.
Mitä rakastin, kaikki, kaikki
läpi aaltojen hajosi.
Löi silmiini myrskyn siivet.
Vesi altani vajosi — —

BIISI: Kuula: Purjein kuutamolla

*Ilman impi sinisiipi,
johda purtta pientä,
johda yli mustan veen
kohti kotinientä.*

*Rauhoittaos hymylläsi
musta meren syli,
jotta pääsee pursi pieni
suurten vetten yli.
Koske valkosormellasi
purren mastopariin,
ettei särkyis pursi hento
meren salakariin.*

*Ilman impi, sinisiipi,
johda purtta pientä
kohti kotinientä.*

Niin ikuisen uneni halki
nous laulua mainingin.
Läpi luomien valkeni taivas.
Minä silmäni aukaisin.

Mitä näen: meri aamussa päilyy,
sen aalloilla pilviä ui.
Mihin katson, mainingeilla
vain aamun pilviä ui.

Ja niinkuin en ennen koskaan,
näen, tunnen kauneuden:
on salaista valoa täynnä
vesi, taivas ja tuulet sen.

Mitä merkitsi se, mikä hukkui,
en enää muistaa voi.
Näen vain, joku itkuni kuuli,
joku myrskyn kammitsoi,

ja kun altani vajosi kaikki,
mitä koskaan rakastin,

Konsertin käsikirjoitus sivu 3 – Kevättären laulu, LIITE 3

joku kantoi käsillensä
minut keinuun mainingin.

BIISI: Kuula: Sinikan laulu

*Kantoi tuuli purtta kahta
tuolle puolen lemmen lahta.*

Pilvi kuun yli kulkee.

*Tuonen pursi, tuima pursi korkeana
kuohut mursi. Pilvi kuun yli kulkee.*

*Iloinnenko taikka surren,
nään ma Tuonen tuiman purren.*

Pilvi kuun yli kulkee.

*Unten haaksi, hauras haaksi,
horjuu, vaipuu, jää jo taaksi.*

Pilvi kuun yli kulkee.

*Milloin heikon haavehaahden
istuessa illoin kahden.*

Pilvi kuun yli kulkee.

KOHTAUS 3: Loskaväsymys ja haave ikuisesta kesästä

- Jospa tämä aamu vihdoin toisi kevään tullessaan?

On väsynyt ja harmaa maa.
Ja märkää lunta putoaa.
Ja yli meren aution
soi tuulen laulu lohduton.
On huhtikuu. On vaikein aika maan.
Nyt kevät itkee luomistuskissaan.

Oi, tiedättehän, se voittain taistelun
taas nostaa valtikkansa lumotun.
Ja kyyneleissään hymyy huhtikuu,
– käy päivä esiin, multa kirkastuu,
ja yli mullan kuultaa vihreys,
soi ihmeellisen tuulen hengitys.
Oi, tiedättehän, ei kevät hyljätä
voi ketään, joll' on kevään ikävä.

Konsertin käsikirjoitus sivu 4 – Kevättären laulu, LIITE 3

Ja kuitenkin: se säikkyvä,
se uusi, hento elämä,
se, joka puissa mullassa
nyt sykkii kohti valoa,
ja jolle viima ulapan
on niinkuin viesti kuoleman,
se vieno, joka palelee
ja värisee ja vapisee,
– oi, jaksako se yhä odottaa,
siks' kunnes auringossa herää maa?

- Ei jaksa, ei varmasti jaksa! Minä en ainakaan jaksa!! Räntää, lunta, viimaa ja myrskyjä ja silti pitäisi metsänhaltioida jotain kevättä ja vihreyttä tänne loskan keskelle. Ollapa jossain lämpimässä ikuisen kevään ja kesän maassa... Osaisiko siitä nauttia jos aina olisi ikuinen kesä?

BIISI Madetoja: Yrtit tummat

*Yrtit tummat etelän yössä,
miksi te katsotte silmäni niin?
Riutuen kaipaa raskas rinta
hankien valkeaan kaupunkiin.*

*Yrtit tummat etelän yössä,
vieras on teille mun murheeni syy.
Kaukana, kaukana pohjolan mailla
kanervakankahat kyyneltyy.*

Niin kylmä tuuli nousi ulapalta
ja rankka sadekuuro kastoi maan.
Nyt kadut siintää lammikoiden alta,
ja nurmi väikkyy suloisemmin vaan.
Pois yli kirkastuvan puiston lentää
jo huimakutri parvi pilvien,
mut ihanimman siipeen vielä entää
keväisen päivän kulta viimeinen.

Se hehkuu nyt, se häipyä sineen hentoon,
taas helläks helenee ja joutsenlentoan
se kohoo yli vihervän maan,
niin taivaallinen loiste saattonaan,
ma että mykkänä ja hurmaantuen
sen tiestä oman kohtaloni luen,
ja silmin kyyneliä kastamien
en enää muista, miksi nyhkytin.

KOHTAUS 4: Kevät

- Yhtäkkiä kaikki on vihreää. Näyttää ja tuoksuu keväältä.

Aamun kirkkaus on niinkuin laulu.
Itse taivas lepää järvessä.
Liikkumatta, autuaina pilvet
uneksiivat ilman äärillä.

Kaislat välkkyy kastepisaroista,
metsä hymyy läpi kyynelten.
Kaukaa, helisten ja värähdellen
rastaan huilu jumalallinen.

BIISI: Madetoja: Hymyi Hypnos

*Hymyi Hypnos:
solisi Lethen vesi,
valkea kyyhky
istahti ikkunallesi.*

*Lethen laine
huhutoi sairautesi,
Lethen lintu
yöhösi onnen pesi.*

*Sydän hullu,
miks' yhä hiivit lymyyn,
miksi et vastaa
hyvän jumalan hymyyn?*

- Niin miksi sydän? Miksi hiivit lymyyn? Pelkätkö jotain? - Kevät on täällä, kaikkialla on kauneinta vaaleanvihreää ja siivissä kimmeltää auringonkulta. Niin pitkään odotin ja kaipasin kauneutta ja lämpöä ja hengähdystä ja rakkautta. Ja kevään mukana saapui kaikki... Sydän koittaa paeta, koska sitä pelottaa. Mutta se tarkoittaa vain, että jotain tärkeää on käsillä.

Ihanat vaaleat pilvet
liukuvat taivaalla.
Hiljaa ja lumoavasti
laulaa ulappa.

Aaltojen hyväilyistä
hiekkä on väsynyt.
Tulisit aivan hiljaa
tulisit juuri nyt –

BIISI: Hannikainen Rauha

*Mitä on nää tuoksut mun ympärilläin?
Mitä on tämä hiljaisuus?
Mitä tietävi rauha mun sydämessäin,
tää suuri ja outo ja uus?*

*Minä kuulen, kuink' kukkaset kasvavat
ja metsässä puhuvat puut.
Minä luulen, nyt kypsyvät unelmat
ja toivot ja tou'ot muut.*

*Kaikk' on niin hiljaa mun ympärilläin,
kaikk' on niin hellää ja hyvää.
Kukat suuret mun aukeevat sydämessäin
ja tuoksuvat rauhaa syvää.*

Kestot suunnilleen:

Alkubiisi noin 2-3 min
Tekstiä yhteensä n. 8min
Lintu sininen 2 min
Purjein kuutamolla 2'30" min
Sinikan laulu 3min
Yrtit tummat 3min
Hymyi hypnos 2'30"
Rauha 2'30"

Total noin 30 min

Videolinkki kenraaliharjoitus – Kevättären laulu, LIITE 4

Kenraaliharjoitus 6.4.2023 klo 18, Poiju, Oulun ammattikorkeakoulun Sali

https://www.youtube.com/watch?v=gzN_Gc7KtTE